९०/पु १००

इ. वि. का. राजवाडे संशोधन मंडळ धुळें.

—: हस्त लिखित ग्रंथ संग्रह :—

ग्रंथ क्रमांक ४६० /पु० १०० (५६७)

ग्रंथ नाम भारत

विषय कथा-पुराणें.

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yeshwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

मुक्तेश्वर - आदिपर्व

शक १६८८

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

(1)

॥श्रीवरदमुनि॥ शोक पुरावें महालेदि॥ सत्यवति भीष्मसंकटी॥ बुडतांयेरयेरांकंठी॥
सोबोनिरडति आक्रोषें॥१॥ विवेकें शांतं माता॥ नावरे पुत्रशोकाचि व्यथा॥ मग म्हणे भी वि
ष्मा आईक आता॥ सांगन तें न लवतां करावें॥२॥ संततिहीन जाला वंश॥ शेष तु येक पुण्यपु
रुष॥ माझा वचनि आति विश्वास॥ धरूनि येक करावें॥३॥ विचित्रवियांचि उत्तम येक्षेत्रें॥ ते आ
पुलि मानोनि स्वतंत्रें॥ स्ववीर्य निक्षेपि पवित्रें॥ पत्नि वें न करावीं॥४॥ तेणें करी तो आनुमान॥
वंशी स्वंउलें संतान॥ भीष्म म्हणे एक वचन॥ [illegible] स्फुरदोंपक्षीं॥५॥ पूर्वी तु मीयाविवाहका
ते र्या॥ म्यां स्विकारिली ब्रह्मचर्या॥ तें अन्यथा करावया॥ सामर्थ्य नाही इश्वातें॥६॥ उल्लंतां सां
डील वैश्वानरु॥ प्रभा त्यागील पद्मिनीवरु॥ हीमांशु दवडील हीम करु॥ परी मी सत्य सांडीना॥
॥७॥ शब्द विषय सांडीलिया गगनें॥ रूप तेज स्पर्ष पवनें॥ रसविषय त्यागील्या जिवनें॥
सत्य माझें चळेना॥८॥ पृथ्वी सांडील आंगीचा गंधु॥ परी मी नातळें असत्यवादु॥ आनाचा

Joint property of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(2)

श्रीगणेशायनमः॥ व्यासशिष्यम्हणेमंजूळवाणी॥ ऐकें कुळवंशचुडामणी॥ ऐसाकु
र्णतोकाननी॥ कुंतिजठरिंजन्मला॥१॥ रमारमनपदारविंदी॥ त्रैतापहंताजन्मली
नंदी॥ तीचानंदनहृदयारविंदी॥ विचारकरीअमोघ॥२॥ विदुरुक्ति तेआठउन स्व
णपंडुचेकरावेंलग्न॥ पुरोहितातेपत्रदेउन कुंतीभोजाप्रतीपाठवी॥३॥
कुंतिभोजाभेटताब्राह्मण मान्यकेलतेणवचन लग्नपत्रिकादेउन॥
भूसुरातेबोळवी॥४॥ आपणघेउनसर्वसंपती गेलावसुदेवपित्याप्रती
भीष्मसपरिवारेंत्वरिती यादवनगरप्रवेशला॥५॥ पंडुकुंतीचेंलग्न
विध्युक्तभीष्मेंसंपादुन आहेरआंदनघेउन हस्तनापुरेंपातला॥६॥
विदुरविचारेंगंगानंदन पुरोहितातेबोलाउन पंडुसीदुसरेंअंगनार
ल मळवावेप्रयत्ने॥७॥ विप्रधाडीमद्रदेशासि तेणजाउनिसांगतांत्यासी

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

आदि (3)

भीष्मअज्ञावंदुनिशिरीं ॥ माद्री घेउनि निघाला ॥८॥ सकळसंपती सैन्य पर्व प्र२६
समवेत ॥ आला हस्तनापुरा नरनाथ ॥ पंडु सीलग्नलावोनि त्वरित ॥ स्वनग
रासि तो गेला ॥९॥ पंडुरायासि द्वयमानिनी ॥ जाल्या अत्यंतविलासिनी
तेणें तो सुख पावोनि मनीं ॥ का[illegible]सी क्रीडत ॥१०॥ मग भीष्म वदे विदु
रमत्तें ॥ अश्वमेध करावा येथ ॥ [illegible] पंडुरायातें ॥ ससैन्ये सितो निघे
॥११॥ सेनावसेन सर्वजगती ॥ ने[illegible] पंडु नरपती ॥ जिंकावया स्वभुजा ॥१॥
प्रती ॥ उत्तर दिशे चालिला ॥१२॥ [illegible] अतिलुबळ ॥ जैसें वळवाग्निचे
ज्वाळ ॥ कीं प्रताप अंबुनिधीचे कल्लोळ ॥ उत्साह विधीउ सबळती ॥१३॥ भीष्मा
ज्ञा होतां खरें ॥ व्यासात्मज चालिला लाउनरें ॥ तेणें रायांच्या रणामध्ये उत्तरे ॥ श्चार
णा येती नयासी ॥१४॥ कोन्ही केरिती युद्धकंदन ॥ कोन्ही चरणा येती शरण

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

3A

करभारुआ(पारखोपुन ।। समागमेचालती ।।१५।। अनर्त्तदेशिचान्रपनाथ ।
बळभीमजींतिलात्वरित ।। ज्ञालेकेद्विपीचान्रपनाथ ।। प्रतिधाननामाजीकि
ला ।।१६।। पुढांगंधर्विजींतिल्हादेश ।। नोहीजोंकिनराधिश ।। सवालक्ष
पर्वत्तास ।। नराधीशपैजींकी ।।१७।। हिमवंतखेतपर्वत ।। किंपुरुषदेशास
मस्त ।। पद्मरागाद्विजपरमित ।। रत्नापारआणिली ।।१८।। गोरक्षपर्वत
प्रसवेसुवर्ण ।। पुढमानससरोवर ।। तारयुपाठनेथिच्याआपण ।। जे
कोंचंद्यअयोध्या ।।१९।। मानससरोवरींकमळनी ।। भवत्याहाटकरलाच्या
खाणी ।। प्रवाळलतिकाजीवनी ।। उत्तरल्यापैंअमोघ ।।२०।। कर्पूरकर्दळीका
ननें ।। कस्तुरीम्रगे ।। नियमपणे ।। करीशावकाचेरवळेन ।। सुपाळनयनेपाहि
तसे ।।२१।। मुक्ताफळगुच्छशोभतिजळी ।। दिव्यसरितासुवर्णकमळी ।

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

अपार आणिली ॥२९॥ पूर्वपश्चिमउत्तरदक्षण ॥ अष्टदिशाजींकोण ॥ हस्तनापु
आली राँआपण ॥ अपारकरभारेसीं ॥३०॥ रत्नमांदुसासहस्त्रश्रेणि ॥ वाजीवानैरैउ
ष्ट्ररयानी ॥ अपारशकटभरोणी ॥ धनआणिलें पंडुने ॥३१॥ नानादिव्यअळं
कार ॥ अपारवस्त्रांचिसंभार ॥ नेणोलोट ल्लेगोरीवर ॥ हस्तनापुरदिसना ॥३२॥
सुवर्णनिष्कसहस्त्रकोटी ॥ जांबुनदकनकाच्याखोटी ॥ सकाळीं होयमघव
ष्टी ॥ तैसीसंपतीआणिली ॥३३॥ दिग्विजयकरोणि जाण ॥ आलापंडुहेएको
ण ॥ सैन्यसहीतगंगानंदन ॥ सामोराजायतयाते ॥३४॥ सन्मुखदेखताजा
न्हवीसुत ॥ पंडुरथाखालताउतरत ॥ भावेपादांबुजेंवंदित ॥ येरुआळंगी
तयाते ॥३५॥ करोणिमस्तकअवघ्राण ॥ भीष्मेकुरेंकुरवाळुन ॥ सकळकुश
ळविचारुन ॥ पुढतिरथारोहणकेलें ॥३६॥ मिरवतआलेनिजनगरी ॥ भीष्मे
५ P

तोषे

आदि स्विछामराळताम्रसदळी सुखानंदे क्रीडती ॥२२॥ कोन्हीनें दितां सहजें पर्वप्र०

(५) ज्यांसि आवडे तेणें घेईजे सुवर्ण रत्नें हेमांबुजें मुक्ते प्रवाळें इत्यादि ॥२३॥ २९

उत्तरे हरिवास गंधपुर जेथें यां जनप्राय विस्तार ॥ नांगियाम दिति धराध

र एसेच श्रीकेतठाई ॥२४॥ उत्तरादिशा जिंकोनि सकळ ॥ वडियजगन्नाथा

दिसजे तुबळ पुर्वदिशेच्ये भुपाळ वेगी सर्व जींकिले ॥२५॥ कन्हाड आणि ॥२॥

कर्णाटक चोलमंडलादि जिनव मंडलादिं मत्तोरिक पंडुराय जींकि पंच

लें ॥२६॥ श्रीरंगपट्टन शिवकंची समुद्रवासीयांचि गडवासियांचि स्था

नजींकिली दुर्जनाची अपार धनें आणिली ॥२७॥ चौदस्थळ कोंकन

घेतले कठीन कोळवन अपार बंदर घेउन आणिली द्रव्यसम्रद्धी ॥२८॥

काबकाठ कंकमखर मद्यहारी असंत क्रूर सर्व जींकोनि नरपवर धन

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

आदि

पर्व प्र० २९

सहीतराजमंदिरी ॥ पंडुसत्यवतीतेनमस्कारी ॥ आणिमाताआपुल्या ॥ ३७ ॥
त्याच्याआनंदुनमाये त्रिभुवनी ॥ भीष्मतयाप्रतिबोलेवचनी ॥ पंडुनेदिग्विज
यकरोणि ॥ वस्तुआपारआणिल्या ॥ ३८ ॥ छपनदेशीच्यासंपत्तिबहुता ॥ पु
रेमाजल्याजेविंसरिता ॥ यकत्रमेळविल्यास्वसत्ता ॥ हस्तनापुरसागरीं ॥ ३९ ॥
पुर्वींकुरुराज्याचीघेने ॥ राजकरितीरहतपण ॥ तेसर्वहीहोउनिदिने ॥ करभा
रसीवोळगति ॥ ४० ॥ मगसंपत्तिआणिल्याअमोघ ॥ त्याच्येकरोणिअष्टभा
ग ॥ पुज्यतेपुजिलेसांग ॥ पंडुराजेआवडी ॥ ४१ ॥ येकेभागेंभीष्मन्रपती ॥ येकें
पुजिलीसत्यवती ॥ अंबिकाअंबालिकासती ॥ भागद्वयत्यादीधले ॥ ४२ ॥
येकधाडिलाध्रतराष्ट्राते ॥ येकनिवेदिलास्त्रियाते ॥ नगरवासियासमुदा
याते ॥ तोषविलेभागयेके ॥ ४३ ॥ येकवोपिलाऋषिब्राह्मण ॥ भनंगावाटिली

३

"Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

5A

बहुदक्षणा ॥ स्तवनकरितांलोकवदना ॥ त्प्तिनोहेसर्वथा ॥ ४४ ॥ अपारवोपो
निसंपती ॥ मज्ञाचक्षुचियेहाती ॥ अश्वमेधययानिगुती ॥ सांगोपांगकरविल्ला
॥ ४५ ॥ जयवंतदेखोनिपोलोमी ॥ संत्तोषपावेअंतर्यामी ॥ पंडुदेखोनिसुखाची
उर्मी ॥ कौशल्येतेनावेर ॥ ४६ ॥ संगे घेउनिउभयपत्नी ॥ नगरवासनरूत्वमनी
वसताजालावनकाननी ॥ मृग[illegible]सर्वदा ॥ ४७ ॥ हिमवंतगिरीचापा
ठारी ॥ ताळतमाळवनगुंफरी ॥ द[illegible]धनुर्द्धारी ॥ सींहतेसाविचरत ॥ ४८ ॥
करणीमाजिभद्रजाती ॥ नविं[illegible]नेताचपंक्ती ॥ पंडुराजाअहोरात्री
आरण्यक्रीडरातला ॥ ४९ ॥ भक्षभोज्यादिसमस्त ॥ घ्रतराष्ट्रधाडिवनाआंत
अस्ताहोतांअसंख्यदुत ॥ सामग्रीसीतिष्ठती ॥ ५० ॥ देवकराजकंन्याबरवी
जियेचनामपारस्वी ॥ भीष्ममागोनिलग्नगौरवी ॥ भार्याकेलीविदुराते ॥ ५१ ॥

" Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

(6)

।तिच्यापोटीं जन्मले कुमर ॥ पितयातुल्य विवेकचतुर ॥ विनयवंत [illegible] धीर ॥ म
हासमुद्र हे मोत्याचे ॥५२॥ याउपरि प्रज्ञाचक्षुरायाते ॥ ज्ञातपुत्र जाले गांधारी
ते ॥ वेश्यागर्भिं जन्मला त्याते ॥ युयुत्सु नाम जाणपां ॥५३॥ देवतावीर्यवि
नांतरी ॥ कुंतीमाद्रीचे उदरी ॥ देव [illegible] देहधारी ॥ धर्मादिक पांचही ॥५४॥
विनवी राजचुडामणी ॥ वैशंपाय [illegible] ज्ञातपुत्राते येक जननी ॥ कै
व सा परी अन्मली ॥५५॥ येकहो किं [illegible] तरी ॥ ज्ञातपुत्र येके उदरी ॥ जन्मले 4
हें सविस्तरी ॥ सांग माते सर्वज्ञा ॥५६॥ [illegible] गर्भि येक नंदन ॥ जन्मावया काय
कारण ॥ हेहि होय मातेज्ञान ॥ तें से पां जवळ निरूपी ॥५७॥ मनुष्यस्त्रियाचे गर्भ
मुसे ॥ देवतावीर्य देवतांचे अंशें ॥ पुत्र जन्मले हेहि कैसे ॥ विस्तारुनि सांगपां ॥५८॥
पंडीत मंउळ वरमंउना ॥ संशायवनविखंडना ॥ प्रचंडवंशा [illegible] कीरणा ॥ कथापंथा यंउ
प्रकाशी ॥५९॥

व

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

वैशंपायनह्मणेनृपती ॥ निकेंपरिसेंसावधमती ॥ गांधारीचेपरमभक्ति ॥ व्या
सगह्यापातला ॥६०॥ भजनादेरंतोषलाऋषी ॥ ह्मणेनवरदोक्षीवदलाऐसी ॥
येकशतपुत्रतुझियेकुशी ॥ जन्मतीलसदैव ॥६१॥ व्यासवदोनिगेलियाराजा
ऋतस्नातसुबळात्मजा ॥ प्रज्ञाचक्षु वीर्यवोजा ॥ धरतिजालीगर्भाते ॥६२॥
गर्भस्थिरावल्यापवित्रोदरी ॥ पं[illegible]मासवरी ॥ प्रसुतीनव्हेह्मणोनिथोरी ॥
चिंतावर्त्तदाहोतं ॥६३॥ वार्त्तास[illegible]षीब्राह्मणी ॥ कुंतीलागिंमहावनी
जेष्ठपुत्रजन्मलागुणी ॥ बाळस[illegible]रवा ॥६४॥ हेंऐकोनिईर्षामनी ॥ ध
तराष्ट्रानकळतांमोने ॥ उदरताडिलेपाषाणे ॥ निष्ठुरकरेरागिटें ॥६५॥ उदर
ताडितांदक्षणाकुशी ॥ गर्भल्यागलातकोळसी ॥ रक्तवर्णमांसपिंशी ॥ तळी
पडलीलवथविन ॥६६॥ जालेंदेखोनिगर्भपतन ॥ सौबळीकरींरुदन ॥ ह्मणे

दिर्घ

"Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

आदि

पर्व प. २६

व्यासाचें वरदान ॥ विपरीत केलें अहंकें ॥ ६७ ॥ ऐसें बोलतां खेदादभुत ॥ तंव व्या
स प्रगटला अकस्मात ॥ नाभी ह्मणे नि:श्वासित ॥ कृपावचनी कृपाळु ॥ ६८ ॥
अन्यथा नोहे मद्वचनासी ॥ ह्मणोनि जळें प्रोक्षिलें त्यासी ॥ हस्तस्पर्शें तंव औपसी
भरावली ज्ञात भागें ॥ ६९ ॥ कनेसामाजील बीजकण ॥ काढितां निघालि भिन्न
भिन्न ते विंअंगुष्ठप्रमाण ॥ मांसगोळा निवडलें ॥ ७० ॥ ज्ञात कुंभि भरोनि घृत ५
येक येक स्रुदलें करोनि गणित ॥ संख्या होतां येक ज्ञात ॥ गांधारिया प्रार्थिलें ॥ ७१ ॥
येके कन्येची वासना ॥ ते मज द्यावी द्वैपायना ॥ निकें ह्मणोनि विशेष कणा
आगळें कुंभी घातलें ॥ ७२ ॥ ज्ञात पुत्रांवरी आगळी ॥ कन्या जन्मली रूपवेल्हा
ळी ॥ दु:शीळा नामें राजबाळी ॥ बंधुवर्गा पढियंती ॥ ७३ ॥ गर्भबीजाचे भिन्न
अंश ॥ घृत जालियां समरस ॥ घोटानियां येक मुस ॥ व्यासें केली हस्तकें ॥ ७४ ॥

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

रक्षाकरोणि मंत्र मेळी कुंभठेविले नि गूढस्छळी दीपलाउनियां जवळी ॥ र
क्षणनारीठविल्या ॥ ७५ ॥ मार्जरमुद्राक निवारण करोनि विलोकासावथा
न नवमासहोतांचिपूर्ण आकारतीअवैववसी ॥ ७६ ॥ ऐसें सांगो निव्यास ये
मूर्ति नपश्चर्येमानसगती गेला हिमालयाप्रती योगमार्गेयो गियां
॥ ७७ ॥ मासामासाच्या अंतरी जन्मपावले अंसोदरी जेष्ठ निजनिर्धारी साभाग्नि
दुर्योधन दुरात्मा ॥ ७८ ॥ जन्मतक्षणी बाळभावे टाहोफाडिला राषभरवे
अनेकअरिष्टांचे थावे येकवाळेलातकाळीं ॥ ७९ ॥ होतां राषभरवाचानादु
राषभेंहीधला प्रतिशब्दु ग्रध्रगोमायुयुक्तव्याधु शि ॥ वावायसइत्यादि
॥ ८० ॥ मेघवर्षेर क्तधारा सडोडास्त्र लाफ्छेयवारा उन्मळोनितरुवरां
गगनमार्गेउडवितु ॥ ८१ ॥ क्षणक्षणहोयभूकंपु जनाआंगिसीनतापु

मे

“ Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. ”

आदि

(8)

पर्वप्र०११
२८

दिग्याहधुमेव्यामदिपु ॥लोपे॥ निकेलादुर्दिनु ॥८२॥ करितीभयासुरगर्जने
दीर्घस्वरेरुदतिश्वान ॥ऐसेदेखोनिदुश्चिन्ह॥ लोकचित्तींसचिंत ॥८३॥ कड
कडाटउल्कापात ॥दिवसांबोलतीदिवाभित॥ ऋषीसांगतीभविष्यार्थ
भीष्माआणिधृतराष्ट्रा ॥८४॥ हाजन्मलाजयाचेमुळीं ॥करीलसकळांची
होळी ॥क्षेत्रीमात्रप्रळ्तो॥ ना[illegible]वीयासंगे ॥८५॥ करीलमहावि
ह्नुसीस्पर्द्धा ॥बळीष्ठसीचालवील॥ [illegible] पुत्रशोकाच्याआपदा ॥भोगवील
वडिलांते ॥८६॥ नायकेलश्रेष्ठांचे उत्तर ॥[illegible]रागरहीमहाक्रूर ॥कपटविद्येचा
सागर ॥दीर्घद्वेष्टानिर्दई ॥८७॥ विदुरम्हणेअग्रजजेष्टा ॥विचारविवेकनिष्ठा वि
सर्पलागलाजयाबोटा ॥तेंचिखंडितीजाणते ॥८८॥ वांच्चावयासकळ
कुळा ॥शीघ्रसांगीययाबाळा ॥इतुकेंसमकल्यानसकळा ॥सहृदसिंजगातें ॥८९॥

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

88

येकसा।गिलीयांकुमर। वंशविशेषींअपार। वांचेयाहुनिल्मभथोर। कोणलो
सांगसर्वज्ञा॥१०॥ मोहदवकडोनियांपरला। अनुमानहाराणानियांल्जाता। गंगा
जळींघालीसुता। वसूजेसापूर्वजीं॥११॥ उत्पातउठलेदिसती। क्षिती। तदर्थ
करणेहेचिशांति। येकत्या।गिल्यासर्वजगती। क्षेमउरलीमानव॥१२॥ कु
रूकुळसीययाविश्वा। जीवदा[illegible]नरपार्थवा। हेआमुचीप्रार्थनासदे
वा।नुपेक्षावीसमर्थे॥१३॥ येक[illegible]निकुळरक्षण। ग्रामालागिकुळसां
डेने। देशविरोधग्रामत्यजने। ओसाना।लेव्यासाची॥१४॥ शरीररक्षावया
कारणे। पृथ्वीचाहित्यागकरणे। यालागिपुत्रत्यजोनिप्राणे। कुळआपुलेवां
चवी॥१५॥ हृदईआळिंगुनिसुत। धृतराष्ट्रबोलेस्नेहसरित। म्हणेतुमचेंबो
लेनेव्यर्थ। मीनायकेसर्वथा॥१६॥ प्राणप्रियकडीलकुमर। यागितांमातेन

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

आदि

पर्व १०
२६

(९)

धरवेधीर सांडुनेसांडिनशरीर वोवाळुनिवरीते ॥[illegible]॥ अरिष्टेंउदेजति

काळें शांतहीहोतीस्वभावलीळे ईश्वरकर्तायांचोनिबोल कायकीजे

सांगपा ॥[illegible]॥ असासुयोधनजन्मलाऐसा यानंतर मासमासां जन्म

पावलेनववर्षा येकशतबळिया[illegible] ॥[illegible]॥ दिवसवडील युधीष्ठिर ला

टल्यायेकसंवत्सर दुर्योधन[illegible] येकेदिवसिंजन्मले ॥[illegible]॥ सग ७

र्भअसतां गांधारीते रायासि[illegible] मन्मथें वेश्यांगेये सीका मातें पू

र्णकरीतोस्ववीर्ये ॥[illegible]॥ तेथेपुत्र[illegible] जन्म तयायुयुत्सुऐसेंनाम शा

ताहुनिउत्तम बुद्धिसाचीपवित्र ॥[illegible]॥ याशतांचीनामेंकवण ऐकों ई

च्छीतुसेमन तेपूर्वींच माझेवदन बोलीजतऐकपां ॥[illegible]॥ दुर्योधनदु

श्यासनादिक वेश्यापुत्रेसींसमस्त येकागळेयेकशत सांगीतलेन्दपवर्या

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

98

श्रीगणेशायनमः ॥ अयनहृयसावधाने ॥ आतुषालई कुरुनेंद्रने ॥ वास्तव्य
करितां पुरोचनें ॥ परमानंद मानिला ॥ १ ॥ कौरवांचे अपराध सर्व ॥ विसरोनि वि
सरले पांडव ॥ आमुचे अपराधाचें नांव ॥ नाही जेवु माळवाउकें ॥ २ ॥ दुर्योध
नकधिलेशाद्वीं ॥ ने कार्य साधुं ऐ[illegible]संधि ॥ विलंब लाविता कुबुद्धी ॥ आस
माते म्हणतिल ॥ ३ ॥ संकेत हा[illegible]मार्ग ॥ ग्रहिं पादिसकरुं अनळ ॥ ईतु
केनि निःशल्य जाले सकळ ॥ जे वि[illegible]य रोगिया ॥ ४ ॥ मग भुपाळ दुर्योधन
तैसाचि विनाशी पुरोचन ॥ देव[illegible]पदासमान ॥ भोगभोगीन ईहिलोकीं ॥ ५ ॥
ऐसें विचारुनि दुष्ट ॥ पाहे कौरवाशेंची वाट ॥ येरिकडे भाग्यश्रेष्ठ ॥ पांडवांचें
परियसी ॥ ६ ॥ ध्याना येउनि निष्कळंक म्हणोनि ॥ उद्धोधकरवि विदुराचित्तिं ॥ पांडव
पाडावया पावकाग्नि ॥ उपायद्वारें रचियेला ॥ ७ ॥ यालागि जत्यंत यि[illegible]स्विक

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

सिध्रप्रेरिला पाहिजे रवनक ॥ त्यातें प्रकटनोळखे लोक ॥ जे विप्राह्मन सिद्धांतें ॥
॥८॥ धराभ्करा वया नारा भिल ॥ अवतार धरिमी आनंत ॥ जन्मलो यादवकुळाआ
त हें ईतुके जाणसी ॥९॥ निर्दाळावया कोरवातें ॥ यातें अपराधनिमित्य त्या
तें करणे आहे हे निश्चितें ॥ व मतु[illegible]नसे ॥१०॥ याला गिरवनकाचियकरी
मार्ग स्वेचा निविवरद्दरिं ॥ रा[illegible]तु[illegible]दृष्टांतरी ॥ असंख्यात योजनें ॥११॥ १
श्रम होतां विश्राम स्थळें ॥ रसीज[illegible]गोपाळें ॥ पुढां प्रकट होतिल काळें ॥
ळपाबळें माझिया ॥१२॥ विजयलक्ष्मी[illegible]वाणि त्यातें ॥ उणे आणि नवेरियातें ॥
यालागि पाठविरवणकातें ॥ मनोवेग सुपवित्रा ॥१३॥ मानसपुजा करितां
ध्यानी हृदयनिवासि चक्रपाणी ॥ बुद्धिबोध उन्मेषदांणी ॥ प्रेरक जाला तयातें
॥१४॥ उघडुनि विदुरनेत्र ॥ परोपकारी अतिपवित्र ॥ खणक आपुला प्राणमित्र ॥

" Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

आपुल्या २

वान्नवेगेंप्रेरिला ॥१५॥ जातांम्लेंछभाषावचनें ॥ विदुरें बोलिला वंचनें ॥ तेचि
पढउनि प्रत्यक्ष खुणा ॥ निरोप धर्मा धाडिला ॥१६॥ तो निर्लोभ परम साधु ॥ विष्णु
भजनी सदा सावधु ॥ वंदुनि धार्मिकांचा ज्ञाबंधु ॥ धर्मा प्रतिपातला ॥१७॥ दर्शी
न घेतले येकांति ॥ क्षेमालिंगन निजमान प्रिती ॥ सार्थक जे कां विदुरोक्ति ॥ ध
र्मा कर्णि परिसवि ॥१८॥ अरे युधिष्ठिरा म्हणे तुं मार्ग दाविता गुरु ॥
दुष्ट संकटां अंधकारु ॥ निस्तरणें ... ॥१९॥ हृदई आमुची आवडि असे ॥ उद्धे
त्यावरि विदुर आज्ञा विशेष ॥ आनि ... त अनर्थीयासे ॥ संपादिले पाहिजे ॥२०॥
अवश्य म्हणे गुणनिधी ॥ अेलरग्रहाचे निगुढ संधी ॥ सुरंग चालविला कुशळ
बुद्धी ॥ पाताळ पंथा सारिखा ॥२१॥ द्वारीला विले गुप्त कपाट ॥ जे सहस्त्रनयना
नव्हे प्रकट ॥ जे विकां अनुभव कळा विकट ॥ वेदशास्त्रां न लक्षे ॥२२॥ गर्भागारि

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com